

UKRAYNA

MOBİLYA SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : 19.03.2025

Raporu Hazırlayan: Odesa Ticaret Ataşeliği

MAL TİCARETİ

1. Ülke Pazarında Mobilya Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Ukrayna'nın toplam ormanlık alanı 9,5 milyon hektardır (Avrupa'da 9. sırada). Ukrayna ormanları çam, meşe, kayın, ladin, huş ağacı, kızılâğaç, dişbudak, gürgen, köknar dahil olmak üzere 30'dan fazla ağaç türünden oluşmaktadır. Çam ağaçlarının yüzde 35'i dahil olmak üzere kozalaklı ağaçların alanları ülke topraklarının yüzde 43'ünü kaplamaktadır. Meşe ve kayın türlerinin yüzde 37'si dahil olmak üzere sert ağaç alanları ülke topraklarının yüzde 43'ünü oluşturmaktadır.

Bahse konu ağaç türleri endüstriyel faaliyetlerde yoğun olarak kullanılmakta olup ilgili sektörde savaş şartlarına rağmen kademeli bir büyüme gözlenmektedir. Halihazırda, Ukrayna'da yıllık yaklaşık 20 milyon metreküp kereste üretilmekte ve Ukrayna mobilya sektörünün mevcut ihtiyaçları karşılanabilmektedir.

Ukrayna mobilya sektörünün yüzde 60'ını temsil eden Ukrayna Mobilya Üreticileri Birliği'ne (UAFM) göre, mobilya ihracatı 2021 yılında 2020 yılına kıyasla yüzde 40 artışla 1,05 milyar dolara kadar ulaşmış ancak ortaya çıkan savaş hali neticesinde 2021 yılından günümüze sektördeki büyüme daha sınırlı bir hal almıştır.

Sektörde bireysel nitelikteki girişimciler dahil olmak üzere yaklaşık 11.000 işletmenin yer aldığı tahmin edilmekte olup büyük çoğunluğu (%90'dan fazlası) küçük ve orta ölçeklidir. Sektörde tüzel kişilik olarak faaliyet gösteren firma sayısı ise 2023 verilerine göre 1.292'dir.

Tüzel kişiliğe sahip Ukraynalı Mobilya üreticilerinin 2023 yılında yıllık cirosu 350 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Ukrayna Mobilya Üreticileri Birliği'nin araştırmasına göre, mobilya üretiminde faaliyet gösteren işletme sayısı açısından Ukrayna'nın lider bölgeleri arasında Kiev şehri ve Kiev bölgesi, Lviv, Zakarpattia, Harkiv, Rivne ve Çerkasy yer almaktadır.

Ukrayna'daki büyük ölçekli mobilya şirketleri genel itibarıyla Lviv bölgesinde faaliyet göstermektedir.

Ukrayna'da devam eden savaş neticesinde ayrıca, mobilya sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin yüzde 11'i ağır çatışmaların olduğu bölgelerden tamamen veya ayrılarak; Rivne, Zakarpattia, Lviv ve Ternopil gibi bölgelere üretimlerini taşımıştır.

Faaliyetlere göre Ukrayna'daki mobilya üretici şirketlerinin dağılımı:

Ofis ve ticari kullanıma yönelik mobilya üretimi –	%40
Mutfak mobilyası üretimi -	%15
Yatak baza üretimi -	%1
Diğer mobilya üretimi -	%44

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

(Aşağıda verilen fiyatlar yaklaşık olup, ürünün çeşidine ve boyutlarına göre değişmektedir)

Tekli ve yataklı kanepeler:	200-1000 Avro
Döşemeli yataklar:	300-1000 Avro
Dolaplar:	100-500 Avro
Mutfaklar:	2000-4000 Avro
Masalar:	200-500 Avro

Genel bir fikir vermesi adına Ukrayna satılan mobilya fiyatlarına aşağıda verilen web sayfasından ulaşılması mümkündür:

<https://hotline.ua/ua/dom/obedennye-stoly/317306/?p=3>

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Ukrayna'nın en büyük mobilya şirketleri aşağıda sıralanmıştır.

Modern-Expo Ltd Şirketi (<https://modern-expo.eu/ua/products>)
Mebel Servis Şirketi (<https://mebelservice.com>),
Fayni Mebli (<https://fayni-mebli.com>),
SOFRO Şirketi (<https://sofro.com.ua>),
Nowy Styl Şirketi (<https://nowystyl.ua/>),
Sokme Şirketi (<http://tdsokme.com.ua>),
Morgan Furniture Şirketi (<https://morganfurniture.com.ua>),
Akvarodos (<https://aquarodos.ua>),
EMM (<https://emm-sale.com.ua>),
Lamella (<https://lamella.ua>),
Grade-Plus Şirketi (<https://greid.com.ua>)

Yukarıda bahsedilen çoğu şirketler irtibat bilgileri aşağıda verilen Ukrayna Mobilya Üreticileri Derneği'nin üyeleridir.

Ukrayna Mobilya Üreticileri Derneği

Adres: Kiev, 04050, Illenka Sok. 81A, 1.kat ("Lukianivska" metro istasyonu)

Telefonlar:+38 (063) 235 01 03, +38 (063) 235 02 03

E-posta:info@uafm.com.ua

Web: <https://uafm.com.ua/kontakty/>

2001 yılında kurulan Ukrayna Mobilya Üreticileri Birliği, yüzde 50'si yüksek katma değerli ihracat olmak üzere yılda 15 milyar dolar oranında geliri sağlayan Ukrayna mobilya pazarındaki şirketlerin yüzde 90'ını bir araya getirmektedir (yaklaşık 300 şirket).

EFKCluster (<https://ukrainianfurniture.org>) Ukrayna iç tasarım şirketleri, mobilya ve ev eşyaları üreticileri, mobilya ve ev eşyaları üretimi için bileşen ve malzeme satıcıları ve üreticileri, ticari şirketleri, tasarım stüdyoları ve endüstriyel tasarımcılar dahil olmak üzere 1.000'den fazla şirketi bir araya getirmektedir.

Rivne Mobilya Kümesi (Cluster) (<https://www.furniture-cluster.rv.ua/en/>), aralarında Kronospan, Swisspan, Hjort Knudsen ve Morgan Furniture gibi ünlü uluslararası markaların da bulunduğu mobilya sektörünün önde gelen 28 şirketini bir çatı altında toplamaktadır.

Lviv Mobilya Cluster (<https://furniturecluster.lviv.ua>) Lviv şehrinde faaliyet gösteren Ukrayna'nın belli başlı şirketlerinden oluşmaktadır.

1.4 Mobilya Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Ukrayna Mobilya Üreticileri Birliği tarafından yapılan araştırmaya göre, Ukrayna'da savaş sonucunda mobilya işletmelerinin yaklaşık yüzde 5'i tamamen faaliyetlerini durdurmuştur. Devlet İstatistik Komitesi'ne göre, 2022 yılında mobilya üretimi alanında faaliyet gösteren işletme ve girişimci sayısı yüzde 12,9 oranında azalmıştır.

Savaş öncesinde Ukrayna mobilya pazarının hacmi 1-1,2 milyar ABD doları oranındaydı.

2023 yılında Epicenter, Jysk, MebelOK.com gibi perakende mobilya zincirleri, belirli aylarda satışlarında savaş öncesi seviyeye ulaştıklarını veya Grivna bazında savaş önceki hacmi aştıklarını açıklamıştır. 2023 yılında yerel mobilya pazarı 700-800 milyon ABD doları oranında değerlendirilmiştir.

Bu hususların yanı sıra, savaş neticesinde IKEA Ukrayna piyasasındaki faaliyetlerini durdurmuş bulunmaktadır.

2. Ülkenin Sektördeki Dış Ticareti

2018-2021 yıllarında, Ukrayna'nın mobilya ihracat ve ithalat hacminde yükselen bir ivme kaydedilmiştir.

Ukrayna'nın dış ticareti için en verimli yıl 2021 olmuştur. 2021 yılında her iki gösterge üçte birden fazla artış göstermiştir. 1,05 milyarlık dolarlık ihracatla 2021 yılında tarihi bir rekora imza atılmıştır. Ancak, tam ölçekli savaşın başlamasıyla beraber ithalat yüzde 46 oranında gerileyerek, ihracat yüzde 23 oranında azalmıştır. 2023'ten itibaren mobilya ürünleri ithalat hacmi biraz artış göstererek, ihracatı ise önemli ölçüde olmasa da düşmeye devam etmiştir.

2023 yılı sonunda Ukrayna mobilya ihracatının yüzde 96'sı Avrupa ülkelerine gerçekleşmiştir. İkinci en büyük ihracat bölgesi Asya olmuştur. Tam ölçekli savaşın başlaması birlikte çoğu bölgeye yapılan ihracat keskin bir şekilde düşmüştür.

2023 sonu itibariyle mobilya ihracatının yüzde 29'u Polonya'ya gerçekleştirilerek bu ülke Ukrayna mobilya ürünlerinin tüketiminde liderliğini korumaktadır. İkinci sırada % 21 ile Almanya yer almaktadır.

Tam ölçekli savaş, çoğu ülkeye yapılan mobilya ihracat miktarında yaklaşık olarak yüzde 20'lik bir düşüşe yol açmıştır. Ancak, 2022 yılında İngiltere, Bulgaristan ve İsviçre'ye yapılan ihracatta artış kaydedilmiştir.

2018 ve 2023 yılları arasında Ukrayna'dan BDT ülkelerine yapılan mobilya ürünleri ihracatı yüzde 14'ten yüzde 4'e kadar gerilemiştir.

Bu ülkelere yapılan ihracattaki en keskin düşüş 2022 yılında kaydedilmiştir. Büyük çaplı savaşın başlaması birlikte BDT ülkelerine yapılan ihracat hacmi yarıdan fazla düşüş göstermiştir.

Moldova, BDT üyeleri arasında Ukrayna mobilya ürünlerinin en büyük ithalatçısıdır.

Döşemeli mobilyalar, bahçe masa ve sandalyeleri, yatak odası takımları, oturma odası ve bahçe mobilyaları, dikiş makinesi dolapları, TV setleri dahil olmak üzere diğer mobilya ve mobilya parçaları 2023 sonu itibariyle mobilya ihracatının yüzde 52'sini oluşturmuştur. 2023 sonu itibariyle bu ürün grubunun ana ihracatçı ülkesi Almanya olmuştur. Diğer mobilyaların yüzde 31'i bu ülkeye de ihraç edilmektedir. Ayrıca, mobilya ihracatı Polonya, Avusturya, Danimarka ve İngiltere'ye yapılmıştır.

Oturma mobilyaları ve bunların parçaları Ukrayna'nın ihracatında ikinci sırada yer almakta olup tüm hafif sanayi ihracatının yüzde 30'unu oluşturmaktadır. Söz edilen ürün grubundaki mobilyanın yarısı Polonya'ya ihraç edilerek kalan kısmı Danimarka, Almanya, Belçika ve Romanya'ya ihraç edilmektedir.

Lambalar ve diğer aydınlatma ekipmanları Ukrayna sektör ihracatının yüzde 10'unu oluşturmaktadır. Bu ürünlerin hedef ülkeleri arasında Belçika, Polonya, Almanya, Avusturya ve Fransa yer almaktadır. Ayrıca, bu ürün grubunun toplam ihracatının yüzde 46'sı Polonya'ya gerçekleştirilmektedir.

2023 yılında Ukrayna'nın ağaç işleme ve mobilya sektörlerinin ihracatı, ülkenin toplam mal ihracatının yüzde 6,3'ünü veya 2,3 milyar ABD dolarını oluşturmuştur.

Savaş sırasında Ukrayna'nın mobilya ihracatı büyük oranda gerilemiştir. Bunun temel nedeni IKEA gibi dünya mobilya şirketleri ile imzalanan sözleşmelerin feshi olmuştur. 2023 yılında Ukrayna'nın mobilya sektörünün ihracatı 786 milyon dolar oranında gerçekleşmiştir.

Tam ölçekli savaş, Ukrayna'ya mobilya ürünlerini ithal eden ülkeler arasında mevcut liderlerin sahip olduğu ithalat payını etkilememiştir. 2023 sonu itibariyle Ukrayna'nın ithal ettiği mobilya ürünlerinin yüzde 55'i Çin'den gerçekleşmiştir. Polonya'dan gerçekleşen ithalat hacmi yüzde 11'ye ulaşarak bu ülke Ukrayna'nın mobilya ithalat hacmi bakımından ikinci sırada yer almaktadır.

Polonya Ukrayna'dan yatak bazası ve yatak takımlarının önde gelen ana ithalatçısı olmaya devam etmektedir.

Bununla birlikte, tam ölçekli savaş, ana ithalatçı ülkelerden mobilya ürünleri ithalat hacmi üzerinde olumsuz bir etki yaratmıştır. Bunun istisnası, Ukrayna'ya ithalatın her yıl arttığı Fransa'dır.

2022 yılında büyük çaplı savaşın başlamasıyla birlikte mobilya sektörünün ana ithal yapısı değişmemiştir. Ancak, büyük çaplı savaşın başlamasıyla mobilya endüstrisinin her bir kalemin ithalat hacmi büyük oranda gerilemiştir.

9403 ve 9406 G.T.İ.P. numaralı “Diğer mobilyalar, bunların aksam ve parçaları” ve “Prefabrik yapıların” ithalatı savaştan en çok etkilenen kalemler olurken, işbu kalemlerin ithalat hacmi yüzde 50 oranında azalmıştır. 9404 G.T.İ.P. numaralı yatak bazalar ve yatak takımlarının ithalat hacmi an az düşen kalem grubudur (-3%)

Mobilya sektöründen Ukrayna'ya en çok ithal edilen ürünler arasında lambalar ve diğer aydınlatma cihazlarıdır (%30). Söz edilen ürün kaleminin en yüksek ithalat hacmi Çin'den gerçekleştirilmektedir (%70). Aynı zaman lambalar ve diğer aydınlatma cihazları İtalya, Polonya, İspanya ve Almanya ülkelerinden ithal edilmektedir.

Ukrayna'ya yapılan mobilya sanayii ithalatının yüzde 25'isini oturmaya mahsus mobilyaları ve bunların aksam ve parçaları oluşturmaktadır. Ukrayna, bu kalem grubunun yüzde 64'ünü Çin'den, kalan kısmını ise Danimarka, İtalya, Polonya ve Türkiye'den ithal etmektedir.

Döşemeli mobilyalar, bahçe mobilyaları, yatak odaları ve salon takımları, dikiş makinesi ve televizyon masa standları dahil olmak üzere diğer mobilya kalemleri mobilya sektör ithalatının yüzde 24'ünü oluşturmaktadır. Ukrayna söz edilen mobilya kalemlerinin yüzde 40'ı Çin'den, yüzde 19'u Polonya'dan ithal edilmektedir.

Çin Ukrayna'da yatak bazalar, yatak takımları ve özel koltukların ithalatında lider konumda bulunmaktadır. Ancak, Ukrayna prefabrik yapılarını çoğunlukla İsrail'den (%24) ithal etmektedir.

2.1 Mobilya Sektöründe Ukrayna'nın En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2023 yılı)**

	Ülke Adı	İthalat Değeri (milyon \$)	Miktar* (ton/kg...)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Çin	193.57		55
2	Polonya	40.21		11
3	İtalya	26.63		8
4	Türkiye	20.10		6
5	Almanya	12.11		3
6	Danimarka	9.11		3
7	Fransa	6.81		2
8	İspanya	5.65		2
9	Çek Cumhuriyeti	4.00		1

10	Büyük Britanya	3.58		1

*Miktar bilgisi bulunmamaktadır

** Kaynak: Ukrayna Devlet Gümrük Servisi

2.2 Mobilya Sektöründe Ukrayna'nın En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2023 yılı)**

	Ülke Adı	İhracat Değeri (milyon \$)	Miktar * (ton/kg...)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Polonya	224.83	-	29
2	Almanya	165.69	-	21
3	Danimarka	43.70	-	6
4	Avusturya	40.68	-	5
5	Belçika	39.74	-	5
6	Romanya	24.64	-	3
7	Fransa	24.43	-	3
8	Büyük Britanya	19.40	-	2
9	Moldova	18.74	-	2
10	Hollanda	18.08	-	2

*Miktar bilgisi bulunmamaktadır

** Kaynak: Ukrayna Devlet Gümrük Servisi

2.3 Mobilya Sektöründe Ukrayna'nın Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler 2024 yılı, (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (bşİ\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
940511	LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus	41.389,02	236,8	0,6
940139	Diğerleri	35.399,3	77,5	0,2
940360	Diğer ahşap mobilyalar	28.840,6	1.191,3	4,1
940542	Diğerleri, LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus olanlar	25.024,6	1.085,4	4,3
940171	İçleri doldurulmuş, kaplanmış olan mobilyalar	24.928,5	684,3	2,7
940290	Diğerleri	17.848,4	3.302,7	18,5
940690	Diğerleri	17.193,8	1.799,5	10,5
940490	Diğerleri	13.431,6	470,5	3,5
940179	Diğerleri	13.001,6	55,0	0,4
940599	Diğerleri	12.348,9	98,3	0,8

Kaynak: Ukrayna Devlet İstatistik Kurumu

2.4 Mobilya Sektöründe Ukrayna'nın Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler, 2024 yılı (ilk 10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (bin \$)	Türkiye'ye İhracatı (bin \$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
940360	Diğer ahşap mobilyalar	243.521,2	80,1	0,03
940199	Diğerleri	105.568,8	107,2	0,1
940542	Diğerleri, LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus olanlar	60.155,4	28,1	0,05
940161	İçleri doldurulmuş, kaplanmış olanlar	57.716,4	7,8	0,01
940350	Yatak odalarında kullanılan türden ahşap mobilyalar	56.630,8	16,5	0,03
940391	Ahşap olanlar	50.802,8	3,5	0,01
940171	İçleri doldurulmuş, kaplanmış olanlar	41.727,9	-	-
940490	Diğerleri	36.410,6	0,3	
940320	Metalden diğer mobilyalar	35.689,9	-	-
940149	Diğerleri	31.140,8	41,6	0,13

Kaynak: Ukrayna Devlet İstatistik Kurumu

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar), ilk 10 ürün

3.1 Sektörde Ülkemizden Ukrayna'ya İthalatı (1.000 \$)

	Gümrük Tarife Kodu Ve Ürün Adı (6 Basamaklı)	2021		2022		2023		2024	
		Miktar (kg)	Değer (bin \$)	Miktar (kg)	Değer (bin \$)	Miktar (kg)	Değer (bin \$)	Miktar (kg)	Değer (bin \$)
1	940290 Diğerleri	231.113,4	3.585,1	259.991,5	4393,3	291.358,5	4.062,8	277.884,8	3.302,7
2	940120 Motorlu taşıtlarda kullanılan türden oturmaya mahsus mobilyalar	82.623,6	657,5	52.022,2	596,3	114.518,2	1.319,7	129.313,0	3.301,6
3	940421 Gözenekli kauçuktan veya plastik maddelerden olanlar (kaplanmış olsun olmasın)	137.358,9	747,5	154.817,1	876,2	330.650,5	1.874,6	329.587,6	1.902,3

4	940690 Diğerleri	2.279.556,4	7.170,4	259.728,1	1.006,6	272.036,3	1.417,2	881.699,3	1.799,5
5	940389 Diğerleri	478.537,9	995,9	385.657,8	819,6	430.422,2	1.026,9	393.898,1	1.295,9
6	940360 Diğer ahşap mobilyalar	792.105,2	3.435,7	206.574,6	870,7	231.050,5	857,4	267.880,2	1.191,3
7	940542 Diğerleri, LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus olanlar	-	-	18.179,0	721,4	12.981,2	534,7	48.634,1	1.085,4
8	940429 Diğer maddelerden olanlar	177.395,7	942,1	121.889,1	679,8	185.472,9	1.068,3	149.397,8	845,8
9	940370 Plastik maddelerden mobilyalar	485.604,6	1.317,7	140.309,2	446,4	245.265,6	886,4	213.688,7	780,9
10	940320 Metalden diğer mobilyalar	755.340,0	2.224,9	282.311,7	932,0	412.376,7	1.617,9	152.406,5	715,1
	TOPLAM	5.419.635,7	21.076,8	18.814,80	11.342,3	2.526.132,6	14.665,9	2.844.390,1	16.220,5

Kaynak: Ukrayna Devlet İstatistik Kurumu

3.2 Sektörde Ukrayna'dan Türkiye'ye İhracatı (Miktar ve değer.), 10 ürün*

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı) Ve Ürün Adı	2021		2022		2023		2024	
		Miktar (kg)	Değer	Miktar (kg)	Değer (bin \$)	Miktar (kg)	Değer (bin \$)	Miktar (kg)	Değer (bin \$)
1	940511 LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus olanlar	-	-	8,4	0,6	157,8	1,1	10795,3	110,6
2	940199 Diğerleri	-	-	13.405,7	66,6	21.822,6	108,7	18.541,0	107,2
3	940531 LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus olanlar	-	-	-	-	-	-	7.673,5	98,4
4	940360 Diğer ahşap mobilyalar	195,5	0,1	16.634,8	55,8	-	-	20.101,5	80,1
5	940310 Bürolarda kullanılan türden metal mobilyalar	7151,5	24,2	27.607,3	84,3	41.025,1	152,5	15.985,8	60,4
6	940149	-	-	173,0	1,2	-	-	8.907,4	41,6

	Diğerleri								
7	940519 Diğerleri	-	-	7,8	0,1	40,4	2,7	255,1	35,4
8	940542 Diğerleri, LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus olanlar	-	-	35,7	2,9	179,1	5,5	1.518,5	28,1
9	940350 Elektrikli olmayan aydınlatma cihazlar	-	-	337,0	1,5	1.604,5	4,4	4.004,1	16,5
1 0	940161 LED ışık kaynağı ile kullanılmaya mahsus olanlar	391,0	3,0			860,2	21,1	1001,3	7,8
	TOPLAM	7738	27,3	16220,5	213	65.689,7	296	88.783,5	586,1

Kaynak: Ukrayna Devlet İstatistik Kurumu

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Mobilya üretim işletmelerin yoğunlaştığı başlıca bölgeler Lviv, Volyn ve Hmel'nitski'dir.

Rivne bölgesi, Ukrayna'da ağaç işleme ve mobilya endüstrisinin önde gelen bölgeleri arasındaki yerini sağlamlaştırmaktadır. AB sınırlarına yakın konumu, zengin kereste kaynakları ve yüksek mesleki eğitim seviyesi, bölgeyi uluslararası ortaklar ve yatırımcılar için cazip bir bölge haline getirmektedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Ukrayna'daki en büyük ahşap levha malzemesi üreticilerinden biri Kronospan, IKEA vb. için ürün tedarik etmektedir. Morgan Furniture Şirketi, sunta üreticisi Swisspan, Danimarka yatırımlı mobilya fabrikası Hjort Knudsen halihazırda Ukrayna pazarında başarılı bir şekilde faaliyet göstermektedir.

Mobilya sektörü, üretim ve ihracat artışı açısından ekonominin en dinamik alanlarından biridir. Kriz yılı olan 2020'de bile Ukrayna'nın mobilya ihracatı yüzde 11 oranında artmıştır. Genel olarak, son 4 yılda mobilya ihracat hacmi yıllık ortalama olarak yüzde 17,5 oranında büyümüştür.

Avrupa'nın coğrafi merkezindeki konumu, zengin kaynaklar ve AB ile serbest ticaret anlaşması sayesinde Ukrayna mobilya sektörünün Avrupa merkezi olmak üzere bütün perspektiflere sahiptir.

Genişleyen yerli üretim sonucunda Ukrayna'nın mobilya ithalatı azalırken ihracat artmaktadır. Ukrayna'nın ana ticaret ortakları arasında Polonya, Almanya, Danimarka, Avusturya, İsrail, Birleşik Krallık olup Ukrayna mobilya sektörü temsilcilerinin High Point Market ticaret fuarına düzenli katılımcı olduğu için Amerika Birleşik Devletleri'ne ihracatın büyümesi de beklenmektedir.

Ukrayna mobilya üreticileri uluslararası ortaklarla işbirliği konusunda önemli bir deneyime sahiptir. Ukrayna’da üretilen mobilya ürünleri IKEA, JYSK, Amazon, eBay, Auchan, Metro ve Praktiker gibi pazar yerleri de dahil olmak üzere uluslararası yapı market zincirlerine ve e-ticaret platformlarına tedarik edilmektedir. Ukrayna mobilya üreticileri, özellikle HoReCa segmenti (otelcilik, restoran ve kafeleri) ve Facebook, Royal Beach, Hilton, Radisson Blu, Fairmont Grand Hotel, Mall of Dubai, Suudi Arabistan Savunma Bakanlığı ve Al Badie Group konut birimleri gibi kamu tesisleri ve ofisler için özel mobilyalar üretmektedir.

Modern Expo şirketi mobilya sektöründe üç yıldır lider bir konumundadır.

Mobilya üretim alanında faaliyet gösteren tüm pazar liderleri dünyanın çok ülkesine ihracat yapmaktadır. Örneğin, Modern Expo Şirketi 75'ten fazla ülkeye, New World Şirketi ise 20 ülkeye ihracat yapmaktadır. Sofro Şirketinin web sitesinde ana müşterilerinin Avrupa'da olduğu ifade edilmektedir.

Mobilya pazar liderlerinin neredeyse tamamının ürünleri sertifikalıdır. Mobilya şirketleri zorunlu olan Ukrayna sertifikasyonuna ek olarak, uluslararası sertifikaları da elde etmektedir. Şirketin kalite yönetim sistemi şartlarına uygunluğunu teyit eden ISO 9001 ve ahşap ürünlerin sürdürülebilir ve çevre dostu bir şekilde üretildiğini belgeleyen FSC sertifikaları söz konusudur.

Lider mobilya şirketleri mobilya endüstrisi alanında gerçekleştirdikleri faaliyetleri nadiren diğer endüstrilerle birleştirmektedir. Bunun tek istisnası seramik ve sıhhi tesisat üretimidir.

Pazar liderlerinin çoğu şirket hazır ürünlerini üreterek, şirketlerin küçük bir kısmı sadece hammadde üretmektedir. Ev ve ofis mobilyaları, yataklar, kanepeler, masalar, çekmeceli sandıklar, gardıroplar, mutfak sistemleri, ofis mobilyaları gibi Ukrayna’da en çok üretilen nihai ürünlerdir. Ancak, sıralamadaki bazı üreticiler daha spesifik ürünlere odaklanmaktadır. Örneğin, Modern Expo Şirketinde (<https://www.hold.com.ua>) postomat, kasa masaları ve raflar, Katerynoslav Mobilya Atölyeleri Fabrikasında (<https://mebeligka.com.ua>) ortopedik yataklar ve aksesuarlar, Rodors Şirketinde (<https://rodos.net.ua>) kapılar üretilmektedir. Sadece birkaç pazar lideri hammadde üretimine odaklanmaktadır. Busol Şirketinde mobilyalar için yay blokları üretilerek; Arnio Şirketinde (<https://arnio.com.ua>) karolar, mutfak tezgahları ve mobilya için kayar mekanizmalar; Art-Prom Şirketinde (<https://artmet.dp.ua/>) elektrik kaynaklı boruları üretilmektedir.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Ukrayna Mobilya Üreticileri Derneği

Adres: Kiev, 04050, Illenka Sok. 81A, 1.kat (“Lukianivska” metro istasyonu)

Telefonlar: +38 (063) 235 01 03, +38 (063) 235 02 03

E-posta: info@uafm.com.ua

web: <https://uafm.com.ua/kontakty/>

4.2.2 Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Firma kaynaklarına aşağıda verilen web sayfasından ulaşılması mümkündür.

<https://all.biz/tr-tr/>

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler:

Ukrayna Maliye Bakanlığı'nın 17.09.2012 tarih 998 sayılı Kararına uygun olarak gümrük beyannamesine ekli olan elektronik faturada yer alacak eşyanın tanımlanması için aşağıdaki tabloda yer alan ek bilgilerin belirtilmesi gerekmektedir:

G.T.İ.P.	Belirtilmesi gereken bilgiler
9401 30, 9401 40 00 00	Mobilyaların kullanım amacı Mobilya kaplaması (döşeme) Mobilya iskeleti Mobilya üreticisinin markası
9401 51 00 00, 9401 59 00 00, 9403 40 90 00, 9403 60 30 00, 9403 60 90 00, 9403 81 00 00, 9403 89 00 00	Mobilya üretim malzemesi Mobilya üreticisinin markası
9401 61 00 00	Mobilya türü Mobilya üretim malzemesi Mobilya kaplaması (döşeme) Mobilya üreticisinin markası
9401 69 00 00	Mobilya türü Mobilya üretim malzemesi Mobilya üreticisinin markası
9401 71 00 00	Mobilya türü Mobilya kaplaması (döşeme) Mobilya üreticisinin markası
9401 79 00 00, 9401 80 00 00	Mobilya türü Mobilya üreticisinin markası
9401 90 80 00	Mobilyaların kullanım amacı Ürün türü
9403 40 10 00, 9403 50 00 00	Mobilya üretim malzemesi Takımlar halinde Mobilya üreticisinin markası
9403 60 10 00	Mobilyaların kullanım amacı Mobilya üretim malzemesi Mobilya türü Mobilya üreticisinin markası Takımlar halinde
9403 70 00 00	Mobilya türü Mobilya üreticisinin markası Takımlar halinde
9405 10 50 00, 9405 10 91 90, 9405 10 98 90	Ürün tipi (örn. kutular, şişeler, kovalar, vb.) Üretim malzemesi

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Gümrük işlemleri sırasında zamandan kazanmak üzere, dileyen ithalatçı elektronik ortamda gümrük beyannamesi verebilmektedir. Elektronik ortamda gümrük beyannamesi verilmesi uygulamasından faydalanabilmek için ithalatçı firmanın gümrük elektronik sistemine kayıt olmak üzere önceden gümrük makamlarına müracaat etmesi gerekmektedir. Söz konusu sistem, sürekli olarak aynı tür malların Ukrayna'ya ithalatını gerçekleştiren firmalarımıza avantaj sağlayabilecektir.

Ukrayna'da işlem görmüş gümrük beyannameleri aşağıdaki bağlantıdan kontrol edilebilir:

<https://cabinet.customs.gov.ua/ccdcheck>

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri:

Ukrayna’da mobilya ve iç dekorasyonu ile ilgili en önemli fuar:
Kiev International Furniture Forum KIFF 2025
IEC, 19 – 21 Mart, 2025 (<https://www.kiff.kiev.ua/en/home-eng/>)
Söz edilen fuar her sene düzenlenmektedir.

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Savaş döneminde ticaret heyetlerinin gelmesi henüz öngörülmemiştir.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Ukrayna’da düzenlenen bütün ihaleleri Prozorro sistemi üzerinden yapılmaktadır. İhale şartlarına ulaşmak ve ihaleye katılmak üzere söz edilen sisteme kayıtlı olmak gerekmektedir.

İlgili link aşağıda yer almaktadır.

<https://e-tender.ua/prozorro/meblevi-tenderi-6>

1.1 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Ülkenin Mevcut STA’ları			
Ülke	İmzalanma Tarihi	Onay Tarihi	Durum
Gürcistan-Ukrayna STA	09.01.1995	05.05.1996	Yürürlükte
Özbekistan-Ukrayna STA	29.12.1994	01.01.1996	Yürürlükte
Ermenistan-Ukrayna STA	07.10.1994	18.12.1996	Yürürlükte
Türkmenistan-Ukrayna STA	05.11.1994	18.12.1996	Yürürlükte
Azerbaycan-Ukrayna STA	28.07.1995	26.08.1996	Yürürlükte
Kırgızistan -Ukrayna STA	26.05.1995	31.12.1997	Yürürlükte
Kazakistan -Ukrayna STA	17.09.1994	19.10.1998	Yürürlükte
Makedonya -Ukrayna STA	05.07.2001	05.07.2001	Yürürlükte
Tacikistan-Ukrayna STA	06.07.2001	11.08.2002	Yürürlükte
GUAM (Gürcistan, Ukrayna, Azerbaycan, Moldova) ülkeleri STA)	20.07.2002	03.01.2003	Yürürlükte
Ukrayna-EFTA (İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, İsviçre) STA	24.06.2010,	01.06.2012	Yürürlükte

Ukrayna-AB ülkeleri Ortaklık Anlaşması	21.03.2014, 27.06.2014	01.09.2017	Yürürlükte
BDT ülkeleri ile STA (01.01.2016 tarihinden beri Rusya hariç)	18.10.2011	20.09.2012	Yürürlükte
Karadağ-Ukrayna STA	18.11.2011	01.01.2013	Yürürlükte
Kanada-Ukrayna STA	11.07.2016	10.04.2024	Yürürlükte
İsrail-Ukrayna STA	21.01.2019	01.01.2021	Yürürlükte
Türkiye-Ukrayna STA	03.02.2022		Onaylanmadı
Büyük Britanya- Ukrayna STA	08.10.2020	31.12.2020	Yürürlükte
BAE- Ukrayna STA	17.02.2025		

1.2 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

STA Anlaşmaları ve AB Ortaklık Anlaşması

1.3 Sektörde Standartlar

Ukrayna’da sertifikasyon sistemi üretim formatına bağlı olarak değişmektedir. Sertifikasyon, sipariş üzerine yapılan mobilyalardan daha çok seri üretim mobilyalar için talep edilmektedir. Bazı uzmanlar ise genel olarak ahşap ürünlerinin ihracatında zorunlu sertifikasyona gerek olmadığını vurgulamaktadır. Dünya pazarlarında mobilya için bir dizi standart ve gereklilik uygulanmaktadır. Ancak, Ukrayna üreticileri, muhtemelen farkındalık veya kaynak eksikliği nedeniyle söz edilen standartları sıklıkla ihmal ederek Ukrayna’dan kalitesiz mobilyaların ihracatına yol açmaktadır.

Ukrayna’da satılan mobilyalar güvenlik standartlarına uygunluğu son derece önemlidir. Özellikle, farklı mobilya türlerinin belirli parametrelere göre denetlenmesini, örneğin oturmaya mahsus mobilya yapısının sağlamlığının kontrol edilmesini sağlayan EN standartları söz konusudur.

Ancak, Ukrayna’da söz edilen kaliteyi kontrol eden uzmanlaşmış laboratuvarların bulunmaması Ukrayna üreticilerin önündeki bir engeli oluşturmaktadır.

Ukrayna şirketlerinin, işletmedeki iş organizasyonu ile ilgili belirli kuralları onaylayan Business Social Compliance Initiative (BSCI) Koduna uymaması, yurtdışındaki pazarlarda Ukrayna ihracatçıları için bir engel teşkil etmektedir.

Ukrayna’da mobilya sektöründe belli başlı standartlar aşağıda sıralanmıştır:

DSTU EN 12520:2018 (EN 12520:2015, IDT) Mobilya. Dayanıklılık,kalıcılık ve güvenlik. Oturmaya mahsus konut mobilyası gereklilikler

DSTU EN 12521:2018 (EN 12521:2015, IDT) Mobilya. Dayanıklılık, kalıcılık ve güvenlik. Konut masaları için gereklilikler

DSTU EN 15372:2018 (EN 15372:2016, IDT)

Mobilya. Dayanıklılık, kalıcılık ve güvenlik. Konut dışı masalar için gereklilikler

Mobilya sektörüne ilişkin Ukrayna’da geçerli olan bütün standartlarına ve uyumlaştırılmış AB standartları listesine Ukrayna Standardizasyon, Belgelendirme ve Kalite Araştırma ve Eğitim Merkezi’nin (UkrNDNC) resmi web sayfasından ulaşılması mümkündür. Ukrayna mevzuatına göre, standartların metni kamuya açık olmadan söz edilen web sayfasından ücret karşılığında satın alınabilmektedir.

https://uas.gov.ua/standards-catalog/search?page=1&page_size=20&search=%D0%BC%D0%B5%D0%B1%D0%BB%D1%96

1.4 Sektörde Etiketleme,

1.5 Sektörde Ambalajlama

Her mobilya ürünü, ürüne yapıştırılmış ürünün adı ve ürünün model numarasına ilişkin bilgileri içeren basılı bir kağıt etiketine sahip olması gerekmektedir..

Bir mobilya takımının parçası olan tüm ürünler, etiketin yanında ürünün belirli takıma ait olduğunu gösteren bir işaret veya numaranın olması gerekmektedir.

Oturmaya mahsus döşemelik mobilya ambalajına döşemelik kumaşın bir örneği iliştilmelidir. Ambalajın olmaması veya şeffaf (polietilen) ambalajın kullanılması durumunda, ürüne kumaş numunesi iliştilmelidir.

Nihai ürün kalite kontrolünden geçtikten sonra teknik düzenlemelere uygun olarak ambalajlanır ve ardından ambalajın üzerine uygun barkodlu bir etiket yapıştırılmaktadır.

Etikete aşağıda sıralanan bilgiler yazdırılmaktadır:

- *Ürünün türü ve adı,*
- *Üreticisi, adresi, menşe ülkesi*
- *Üretim tarihi*
- *Garanti süresi*
- *Ürün özellikleri (örn. ahşap türü, ürün rengi, vb.)*
- *Ağırlığı ve boyutları belirtilebilir*
- *Özel siparişler üzerine diğer bilgiler*

Mobilyalar taşınırken, mobilyaların hasar ve kirlenmeye karşı korunmasını sağlamak üzere tek kullanımlık veya yeniden kullanılabilir kaplarda paketlenmelidir. Tüketicinin izni ile, mobilyalar aynı bölge içinde açık araçlarla taşınabilir. Bu durumda mobilyalar paketlenmez, branda ile örtülerek bağlanmaktadır.

Mobilyalar uzun mesafelerde veya bir taşıma türünden diğerine aktarmalı olarak taşınırken, genellikle katlanabilir formdaki mobilyalar yumuşak, su geçirmez kağıt ve sert yapıdaki kaplar veya karton torbaların içinde ambalajlanmaktadır. Mobilyaların birbirleriyle, araç gövdesiyle, sert yapıdaki konteynerlerle temas ettiği yerlerde mobilyaları mekanik hasarlardan korumak üzere yumuşak yardımcı paketleme yapılarının kullanılması gerekmektedir. Mobilyaların kapıları ve çekmeceleri kilitlenmeli veya kilitlerin olmadığı durumlarda, taşıma sırasında açılmasını ve kaymasını önlemek için mobilyaya zarar gelmesini

önleyen yapılar ile sabitlenmelidir. Camlı ve aynalı mobilyaların ambalajları nakliye etiketleri: “Dikkat - kırılabilir”, ‘Üst’, ‘Nemden koruyun’ olarak işaretlenmelidir.

Yükleme, boşaltma ve nakliye sırasında mobilyalar üzerindeki etkilerden, sarsıntılardan, nemden ve kirlenmeden korunmalıdır.

Mobilyaları kuru, temiz, havalandırılmış odalarda en az +2 °C sıcaklıkta ve %45-70 bağıl nemde saklanması gerekmektedir.

Mobilyaları depolarken, duvarlardan 15-20 cm, ısıtma cihazlarından 0,5-1 metre, elektrikli aydınlatma kaynaklarından en az 0,5 metre ve ürünler arasında en az 1 m mesafe olacak şekilde yerleştirilmesi gerekmektedir.

Aynalar ve camlar ayrı kapalı havalandırılmalı odalarda raflar üzerinde +10 °C'den düşük olmayan bir sıcaklıkta ve %70'i aşmayan bağıl nemde saklanmalıdır. Alanı 0,1 metrekareden fazla olan aynalar uç yüzeye monte edilmelidir. Çizilmeleri önlemek için her ayna kağıtla kaplanmaktadır.

Mobilyaları toz ve kirden korumak üzere kumaş örtüler ve plastik filmlerle kaplanmaktadır.

Yatak bazaları düz, sert yüzeyler üzerinde yatay olarak boyutlarına göre üst üste 6 adedi geçmeyecek şekilde saklanmaktadır.

Yumuşak ve elastik dolgu maddelerinden yapılmış yatak ayrı saklanmaktadır.

Yaylı yataklar katlanmamaktadır.

Demonte olarak satılan katlanabilir mobilyalarının ambalajında montaj kılavuzu ve mobilya takımının parçalarına ilişkin bir belge bulunmalıdır.

Her parçanın kendi numarasının yanında her mobilya ürünü ve mobilya takımı özel bir numarasına sahip olmalıdır. Parça numaraları, montaj kılavuzunda, kurulum şemasında ve içindekilere dair belgelerde belirtilen numaralara karşılanmalıdır.

Mobilya takımlarının ambalajında mobilya kullanım ve bakım kılavuzları bulunmaları gerekmektedir.

Tüm çıkarılabilir mobilya aksesuarları kapalı bir poşet veya kutu içinde paketlenmeli veya mobilya parçalarından birine takılmalıdır.

1.6 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Savaş sırasında deniz ve demiryolu taşımacılığında yaşanan büyük sorunlar yüzünden, Ukrayna lojistik bağlamında karayolu taşımacılığına öncelik vermek zorunda kalmıştır. Savaş nedeni ile dış ticarete konu ürünlerin ihracatının daha çok Ukrayna'nın batıdaki karayolu sınır kapılarından yapıldığı kaydedilmiştir. Ancak, Ukrayna'nın batısındaki sınır geçiş kapılarının kapasitelerinin düşük olması nedeniyle karayolu taşımacılığında özellikle uzun bekleme süreleri oluşmaya başlamıştır. Ayrıca, AB limanlarına ulaşımında karayolu taşımacılık mesafesinin artması nedeniyle lojistik ve taşımacılık maliyetleri önemli ölçüde artmıştır.

Savaş nedeniyle Ukrayna'nın tüm deniz limanlarının bloke edilmesinden Ukrayna mobilya sektörü olumsuz şekilde etkilenmiştir. Savaşın başlamasıyla birlikte Ukrayna'nın hava sahası

kapatılarak havacılık faaliyetleri askıya alınmıştır. Bunun sonucunda yük teslimat süreleri bazı durumlarda 5 katı sürelere ulaşmıştır.

Uzmanlara göre, deniz yollarının engellenmesi yüzünden, başta Kuzey Amerika, Afrika ve Orta Doğu olmak üzere belirli pazarlara girişte önemli engeller oluşturulmuştur. Büyük ölçekli savaştan önce deniz taşımacılığı Ukrayna mobilya sektöründe faaliyet gösteren şirketler için oldukça maliyetliydi.

Belirli dönemlerde Ukrayna sınır kapılarının bloke edilmesi ile ilgili sorunlar ve karayolu taşımacılığına alternatif yolların olmaması taşımacılık maliyetlerinin yüzde 30-50 oranında artmasının yanında mobilya üretim maliyetinin artmasına da neden olmuştur.

Bunun yanında büyük hacimli ve montajı mümkün olmayan döşemeli ve iskeletli mobilyaların taşınmasının, diğer yüklerin taşınma maliyetlerine göre daha yüksektir. Bu durum aynı zamanda bazı mobilya kalemlerinin ABD ve Asya ülkeleri gibi uzak ülkelerdeki pazarlara taşınmasının önünde de bir engel teşkil etmektedir.

Ayrıca, Ukrayna gümrük makamlarında yaşanan yolsuzluk lojistiği önemli ölçüde zorlaştırmaktadır. Bazı yerlerde gümrük prosedürleri yeterince esnek olmayınca ek kaynak ve zaman harcaması gerektirmektedir. Aynı zamanda Ukrayna'da gümrük işlemleri konularda yardımcı olan özel gümrük müşavirlik şirketleri bulunmakta olup, bazı mobilya firmaları da bu şirketlerin hizmetlerinden yararlanmaktadır.

1.7 Dağıtım Kanalları

Ukrayna'da en çok tercih edilen mobilya satış modelleri aşağıda sıralanmıştır:

- Sipariş üzerine mobilya imalatı
- Bayiler, toptancılar vb. ile işbirliği
- Seri üretim mobilyaların perakende ticareti

Büyük ölçekli savaşın etkisiyle satış kanallarının yapısında da değişiklikler ortaya çıkmıştır. Özellikle savaşın başlamasıyla birlikte offline showroom gibi bazı distribütörler faaliyetlerini askıya almıştır.

Uzmanlara göre mobilya talep eğilimleri bölgelere göre tam olarak öngörülmemektedir.

Doğu ve güney bölgelerinde beklenen önemli satış düşüşü yer almadan, bazı bölgelerde (örneğin Dnipro ve Zaporizhia bölgeleri) ise tam tersine beklenmedik olumlu dinamikler görülmektedir. Bu durum Ukraynalıların ağır çatışmaların olduğu bölgelerden daha sakin bölgelere göç edilmesi ile alakalıdır. İnsanların yeni bölgelere göç edilmesi sayesinde o bölgelerde mobilya talebinin artışı ortaya çıkmaktadır.

Savaş döneminde Ukrayna'da mobilyanın en büyük tüketicileri arasında iç göç mağdurları için konut inşa eden bağış kurumlarının yanında askeri klinikleri ve rehabilitasyon merkezleridir.

Uzmanlar, genel olarak iç pazardaki durumun, tam kapsamlı savaşın ilk aylarına kıyasla nispeten istikrara kavuştuğunu ifade etmektedir. Ukrayna'da mobilya tüketimin azalmasıyla birlikte rekabet de azalarak birçok şirket faaliyetlerini durdurmuştur.

Ancak, bazı bölgelerde rekabet artmıştır. Piyasada kalan şirketlerin bir kısmı ise Ukrayna'nın batı bölgelerine taşınmıştır. Bu bağlamda uzmanlar, bazı şirketlerin pazar payı mücadelesinde agresif politikalar izlediğine dikkat çekmektedir.

1.8 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

1.8.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Dünyaca ünlü istatistik ve piyasa veri platformlarından biri olan Statista'ya göre (<https://www.statista.com>), Ukrayna'daki e-ticaret pazarı 2022 yılına kadar istikrarlı bir şekilde gelişmekteydi.

Sektör verileri aşağıdaki gibidir (milyon Dolar):

2018 - \$1497,22

2019 - \$1848,99

2020 - \$2740,04

2021 - \$3506,98

2022 yılında savaş başlaması ile E-ticaret hacimleri gerilemiştir. Ancak, aynı yılın Nisan ayında sektör yeniden canlanmaya başlamıştır. Admitad isimli merkezi Almanya'da olan lider global markaların ortaklık programlarını bir araya toplayan bir platform araştırmasına göre, Şubat 2023'te Ukrayna'nın E-ticaret satışları neredeyse Şubat 2022 seviyesine ulaşmıştır.

Admitad platform araştırmasına göre, Ukrayna'da 2022 yılında ortalama online alışveriş miktarında önemli bir artış gösterilmiştir. Ukrayna'da E-ticaret sektöründeki ortalama fatura neredeyse iki kat artarak 33 dolara ulaşmıştır. Ukrayna şu anda online alışverişlerinin ortalama fatura açısından ilk 10 Avrupa ülkesi arasında dördüncü sırada yer almaktadır:

İtalya— \$43,30

İsveç — \$35,61

Hollanda — \$33,09

Ukrayna — \$33

2022-2024 yıllarında elektronik ev aletleri, jeneratörler, bağımsız güç kaynakları, taşınabilir güç santralleri, akıllı telefonlar ve aksesuarlar, giyim, ayakkabı ve aksesuarlar e-ticaret satışları yolu ile en çok talep gören kategoriler arasında yer almaktadır.

Ukrayna'da ünlü olan MebelOK.com mobilya portalına göre, mobilyaların çevrimiçi satışlarının payı yaklaşık yüzde 12-15'tir.

E-ticareti gelişmesiyle birlikte, Ukrayna'da internet üzerinden yurtdışından giderek daha fazla mobilya alınıp satılmakta olup bu da ithalatçı ve ihracatçıları için yeni fırsatlar yaratmaktadır.

1.8.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

1 Ocak Yeni Yıl
26 Aralık Christmas
8 Mart Uluslararası Kadın Günü Paskalya her yıl tarih değişiyor (Nisan- Mayıs)
1 Mayıs Uluslararası İşçi Dayanışma Günü
8 Mayıs İkinci Dünya Savaşı'nda Zafer ve Anma Günü;
St. Trinity Günü her yıl tarih değişiyor (Nisan-Mayıs)
28 Haziran Anayasa Günü
15 Temmuz Ukrayna Devleti Günü
24 Ağustos Bağımsızlık Günü
1 Ekim Ukrayna'nın Savunucusu Günü Tatillerin Cumartesi ya da Pazar gününe rastlaması halinde izleyen Pazartesi günü de resmi tatil kabul edilmektedir.

Savaşın sürdüğü mevcut dönemde tatil günleri yürürlükten kaldırılmıştır.

1.8.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Ukrayna'da en çok kullanılan sosyal medya platformları arasında Telegram, YouTube, Facebook, Viber, Instagram i TikTok yer almaktadır. Sosyal medya platformlarında Apple Pay, Google Pay ve diğer mobil bankacılık uygulamalar aracılığıyla ödemeler yapılarak e-ticaret aktif olarak geliştirilmektedir.

1.8.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Gümrük kıymeti 150 Avro'yu aşmayan eşyalar ithalat vergisine tabii değildir. (tüketim vergisine tabii olan eşyalar hariç). Ürün fiyatı limitin üzerinde olan 10.000 Avro'yu geçmeyen kıymet farkı için %20 oranında KDV ve % 10 oranında ithalat vergisi uygulanacaktır. Örneğin, 180 Avro kıymetli ürünler için tüm miktar değil sadece 30 Avro kısmı vergilendirilmeye tabiidir. Değeri 10.000 Avro'yu aşan mallar için gümrük beyanı zorunludur.

Sınır ötesi posta ve hızlı kargo firmaları ile taşınan ve gümrük vergilerine tabi olmayan eşyaların Ukrayna sınır kapısından geçişi sırasında resmi kontrol uygulamaları gerçekleşmemektedir.

Uluslararası posta ve hızlı kargo firmaları ile taşınan eşyalara yönelik Ukrayna'nın devlet sınır kapılarında dış ekonomik faaliyetlerin tarife dışı düzenlemelerine uygunluğu üzerinde kontrol yapılmadan resmi kontrol işlemleri de yapılmamaktadır. Bu tür eşyaların gümrük işlemleri en kısa sürede gerçekleştirilir.

Gönderinin kıymeti 150 Avro üstünde olması halinde eşyalar yazılı beyan edilmesine tabidir.

1.8.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Ukrayna'da E-Ticarete Dair Mevzuat:

- 03.09.2015 tarih ve 675-VIII sayılı "E-Ticaret Hakkında" Ukrayna Kanunu:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>

- 22.05.2003 tarih ve 851-IV sayılı “Elektronik Belgeler ve Elektronik Belge Akışı Hakkında” Ukrayna Kanunu:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>

- 05.10. 2017 tarih ve 2155-VIII sayılı “Elektronik Kimlik Belirleme ve Elektronik Güvenlik Hizmetleri Hakkında” Ukrayna Kanunu:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19?lang=en#Text>

- 05.10.2017 tarihli ve 2163-VIII sayılı “Ukrayna'nın Siber Güvenliğinin Sağlanmasına İlişkin Temel İlkeler Hakkında” Ukrayna Kanunu:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

1.8.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Ukrpošta A.Ş. (<https://www.ukrposhta.ua/ua>) - Resmi Posta Ofisi

Novaposta (<https://novaposhta.ua/>),

Meest Group (<https://ua.meest.com/>),

DHL Ukraine (<https://www.dhl.com/ua-uk/home.html>),

FedEx (<https://www.fedex.com/uk-ua/home.html>),

UPS (<https://www.ups.com/ua/uk/Home.page>).

1.9 Tanıtım ve Pazarlama

Savaşla beraber sayıları kısıtlı olmakla birlikte, Türk firmalarının Ukrayna’da düzenlenen mobilya fuarlarına katılımı Türkiye’nin mobilyanın tanıtımı ve pazarlaması için önem taşımaktadır. Türk markalarının fuarlarda düzenli olarak yer alması, Türk ürünlerinin imajını ve tanınırlığını artıracaktır. Fuarlara hazırlık çalışmaları önemlidir. Fuarlarda sergilenecek doğru hedef ürünleri seçmek üzere Ukrayna uzmanlarıyla danışmakta fayda vardır. Sergilenecek ürün hakkında sözlü bir sunumunun hazırlanması da önemlidir. Uzmanlar, potansiyel müşterilerle fuarda buluşmadan önce temas kurulmasını önermektedir.

Bunun yanında mobilya sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ile yerel iş dernekleri arasında işbirliği sayesinde deneyim ve bilgi alışverişi sağlanması mümkündür.

Savaş döneminde risk yönetiminin uygulanması büyük önem taşımaktadır. İstikrarsızlık ortamında, potansiyel riskleri değerlendirmek ve mümkün olduğu ölçüde kriz durumları için plan yapmak gerekmektedir.

1.10 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Ukrayna’da mobilya tüketici tercihleri, büyük ölçekli savaşın başlangıcından bu yana önemli ölçüde değişmiştir. Savaş devam ederken ortaya çıkan belirsizlik ortamında Ukraynalılar için ev döşemek son derece uygunsuz bir durum haline gelmiştir. Ayrıca, ortalama tüketicinin ödeme gücü azalarak, mobilya ücretlerinde de artış gösterilmiştir. Böyle koşullarda bazı Ukrayna üreticileri yeni fiyat segmentlerine (genellikle daha yüksek) yönelmek veya iç satışlardaki paylarını azaltarak ihracata yönelmek zorunda kalmıştır. Ukrayna’nın bazı uzmanlara göre, mobilya alıcılarının hedef kitlesinin dörtte bir oranında azalmıştır.

Uzmanlara göre, vatandaşların aktif olarak iç göç ettirilmesi, Ukrayna şehirlerinin bombalanması ve sürekli olumsuz haberler, iç pazardaki satışları tamamen öngörülemez hale getirmektedir. Özellikle tasarım projelerine yönelik olan mobilya satışlarının istikrarsızlığı ortadadır. Bu tür projelerin uzun süresi göz önüne alındığında, saldırılar başta olmak üzere savaş koşulları yüzünden söz edilen projelerin durdurma riski yüksektir. Ayrıca ofis, restoran vb. tasarım projelerine hizmet vermek riskli olarak değerlendirilmektedir. Bu alanda planlama, olası talep eğilimlerinin anlaşılmasından etkilenmektedir. Daha önce satışlarda belirli dönemlerde düşüş öngörülebildiğini, örneğin mobilya üreticilerinin 2023 yılının ilk çeyreğinde satışlarında sürekli düşüş yaşandığını ifade etmiştir. Şimdi talepteki dalgalanmalar büyük ölçüde cephedeki durum ve öngörülmesi neredeyse imkânsız olan siyasi olaylarla ilgili haberlere bağlıdır.

Modern tüketiciler çevre dostu olma ve enerji tasarrufu konularına giderek daha fazla odaklanmaktadır. İthalatçılar bu eğilimleri dikkate alarak çevre dostu malzemelerden yapılmış veya minimum çevresel etkiyle üretilmiş mobilyalar sunan tedarikçileri aramaktadır.

1.11 Mobilya Sektöründe Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

Ukrayna'ya mobilya ithalatında ithalat vergisinin yanında KDV uygulanmaktadır. Mobilya ürünleri için ilave gümrük, özel tüketim vergisi ve anti dumping vergileri uygulanmamaktadır.

Ukrayna İthalatında Uygulanan İthalat Vergisi ve KDV Oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır

G.T.İ.P.	Türkiye (%)	AB Ülkeleri, EFTA Ülkeleri, Büyük Britanya, İsrail, Makedonya, Kanada, BDT ülkeleri (Rusya hariç) (%)	Diğer ülkeler (%)	KDV (%)
9401	0	0	0	20
İstisnalar: 9401 10 00 10	0	0	2	20
9402	0	0	0	20
9403	0	0	0	20
İstisnalar: 9403 20 20 00 9403 20 80 00	0	0	5	20
9403 70 00 00	0	0	4	20
9404 10 00 00 9404 21 10 00 9404 29 10 00 9404 29 90 00 9404 30 00 00	10	0 (Makedonya için 10)	10	20
9404 40 10 00 9404 40 90 00 9404 90 10 00 9404 90 90 00	10	0	10	20

9405 11 40 10 9405 11 90 10 9405 19 40 10 9405 19 90 10 9405 61 20 10 9405 61 80 10 9405 69 20 10 9405 69 80 10 9405 92 00 10	0	0	5	20
9405 11 40 90 9405 11 50 00 9405 11 90 90 9405 19 40 90 9405 19 50 00 9405 19 90 90 9405 41 10 00 9405 41 31 00 9405 41 39 00 9405 42 10 00 9405 42 31 00 9405 42 39 00 9405 49 10 00 9405 49 40 00 9405 49 90 00 9405 61 20 90 9405 61 80 90 9405 69 20 90 9405 69 80 90	5	0	5	20
9405 21 40 00 9405 21 50 00 9405 21 90 00 9405 29 40 00 9405 29 50 00 9405 29 90 00 9405 31 00 00 9405 39 00 00 9405 50 00 00 9405 91 10 00 9405 91 90 00 9405 92 00 90 9405 99 00 90	10	0	10	20
9405 99 00 10	0		2	20

1.12 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Tarife dışı engeller bulunmamaktadır.

1. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

(Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

Ukrayna, büyük miktarda ihraç edilen gelişmiş bir mobilya imalat sektörüne sahip olsa da, ithalat pazarın Ukrayna ekonomisinin önemli bir bileşeni olmaya devam etmektedir. İthal

mobilyaları genellikle yüksek kalitesi, modern tasarımı ve yenilikçi malzemeleri nedeniyle tüketicilerin ilgisini çekmektedir.

Mobilya ithalatının başlıca nedenleri:

- Çeşitli stil ve tasarımlar.

Avrupa ve Asya'dan ithal edilen mobilyalar genellikle modern trendleri ve tüketici ihtiyaçlarını karşılayan çeşitli stillerde olmaktadır. Örneğin, birçok ülkede popüler olan İskandinav tarzı veya minimalizm Ukrayna'da özellikle popüler hale gelmiştir.

- Malzeme ve teknoloji kalitesi.

İthal edilen mobilyaların çoğu, uzun bir hizmet ömrü ve mükemmel bir görünüm sağlayan yenilikçi ve yüksek kaliteli malzemelerden üretilmektedir.

- Ukrayna'da uzmanlaşmış mobilya eksikliği.

Ofis mobilyaları, otel mobilyaları veya diğer profesyonel çözümler gibi belirli mobilya türleri, Ukrayna üretiminde benzerlerinin bulunmaması nedeniyle söz edilen mobilyalar genellikle yurtdışından ithal edilmektedir.

Ev mobilyalarının yanı sıra ofisler, restoranlar, oteller ve diğer ticari tesisler için mobilya talebi de giderek artmaktadır. Bu durum, işletmelere özel çözümleri sunabilen ithalatçılar için yeni fırsatlar yaratmaktadır.

Ukrayna birçok ülkeden mobilya ithal ederek en büyük ithalatçı bölgeler aşağıda sıralanmıştır:

- Avrupa Birliği (Polonya, İtalya, Almanya). Bu ülkelerden gelen mobilyalar yüksek kalitesi, şık tasarım ve çok işlevlilik ile belli olup AB ülkelerinden gelen mobilyaların lojistik maliyetleri Asya ülkelerinden çok daha ucuzdur.

- Çin ürünleri çoğunlukla uygun fiyatları ve model çeşitliliği ile bilinmektedir. Günümüzde Çin üreticileri hem ekonomik mobilya seçenekleri hem de orta sınıf ve premium ürünleri sunmaktadır.

- **Türkiye’de üretilen** mobilyalar kalite-fiyat bakımından uygundur. Türkiye’nin mobilya üreticileri evler, ofisler ve ticari binalar için geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadır.

Türkiye ve Ukrayna arasında 03.02.2022 tarihinde imzalanan Türkiye-Ukrayna Serbest Ticaret Anlaşması'na ilişkin Türk tarafı iç onay süreci tamamlanmış ancak Ukrayna'nın iç onay süreçleri devam etmektedir.

2022 yılında başlayan büyük ölçekli savaş nedeniyle Ukrayna'nın mobilya sektörüne yönelik olan hammadde ve akşamların tedarik zincirleri içerisindeki değişimler gerçekleşmiştir. 2021 yılında Ukrayna'nın kontrplak ve MDF'in (orta yoğunluklu lif levha) ithal ettiği ana ülke Beyaz Rusya olup savaştan önce 4411 ve 4412 G.T.İ.P. kodlu ürünlerin toplam ithalatının yüzde 46,5'i söz edilen ülkeden gerçekleşmiştir. 2022 ve 2023 yıllarında Ukrayna, Rusya ve Beyaz Rusya'dan sunta, MDF ve kontrplağın ithalatını dondurarak mobilya üretimi için lazım olan 4410, 4411 ve 4412 G.T.İ.P. kodlu ürünlerin bu ülkelerden ithalat hacmini 151,6 milyon ABD dolarından sıfıra düşürmüştür. Toplamda Ukrayna'nın sunta, kontrplak ve MDF

gibi ürünlerin ithalat hacmi 312 milyon dolardan 145 milyon dolarına neredeyse iki kat gerilemiştir.

Günümüzde Ukrayna'ya MDF'nin başlıca ihracatçı ülkeleri arasında **Türkiye**, Polonya ve Almanya bulunmaktadır. Ayrıca MDF'in iç pazarın ihtiyaçları da Ukrayna üreticileri tarafından karşılanmaktadır. Ukrayna kontrplak'ı en çok Letonya, Çin ve Estonya'dan ithal etmektedir.

Uzmanlara göre, mobilya üretiminde Ukrayna menşeli hammaddelerin payı yaklaşık yüzde 50'yi oluşturarak diğer malzemeler ve aksamlar aşağıda sıralanan ülkelerden ithal edilmektedir:

- mobilya için döşemelik kumaşlar: **Türkiye**, Çin;
- sunta üretimi için kimyasallar, Slovakya, Çek Cumhuriyeti;
- lamine sunta üretimi için kağıt: Almanya, Polonya;
- yangına karşı dayanıklı sunta levhaları;
- aksam ve parçalar: Çin;
- ambalaj: Çin, Polonya;
- cam : Çin;
- kanepe mekanizmaları: çeşitli ülkeler

Bu tür hammaddelerin iç pazarda bulunmaması veya sınırlı miktarda bulunması nedeniyle Türkiye'den hammaddenin ithalat ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, Ukrayna'da mobilya parçalarının büyük ölçekli üretimi eksiktir. Mevcut işletmelerin üretim kapasiteleri küçük ve ürün yelpazesi dardır. Büyük ölçekli savaş başladıktan sonra bazı üreticiler faaliyetlerini durdurarak bazı yerlerde ise Ukrayna üreticilerinin yerini ithalatçı firmaları almaya başlamıştır. Mobilya sektörü yan sanayi sektörlerinden yaşanan sorunlarından da etkilenmektedir. Örneğin, metal işleme şirketleri personel ve/veya diğer kaynak yetersizliği nedeniyle mobilya üreticilerinin siparişlerini karşılayamıyor.

Girişimciler hammadde ithalatına daha fazla kaynak harcadığı için bunun sonucunda nihai ürünün maliyeti artmaktadır. Ayrıca, uzmanlar çeşitli malzemelerin fiyatlarında kademeli artışlardan söz etmektedir.

Dönemsel döviz dalgalanmaları da sorunu önemli ölçüde ağırlştırıyor.

Büyük ölçekli savaşın başlamasıyla birlikte Ukraynalı mobilya üreticilerinin karşılaştıkları sorunların sayısı önemli ölçüde artmıştır. Savaştan önce bu sektörün hammaddelerinin en büyük ihracatçılarından biri Rusya ve Beyaz Rusya ülkeleriydi. Adı geçen ülkelerde hammadde ucuz olup yüksek ölçeklerde üretilmektedir. Bu koşullar altında Ukrayna mobilya sektörü savaş öncesinde büyük ölçüde Rus hammaddelerine bağımlıydı. Özellikle cam, kontrplak ve sunta üretiminde kullanılan hammaddeler Rusya'dan ithal ediliyordu. Aynı zamanda kaliteli sunulan sunta Beyaz Rusya'dan aktif olarak ithal edilmekteydi. Büyük ölçekli savaşın başlamasıyla birlikte Ukrayna üreticileri bu ülkelerle işbirliğini durdurarak ilgili ürünleri diğer ülkelerden ithal etmeye başlamıştır. Söz edilen durum Ukrayna mobilya

maliyetlerini önemli ölçüde artırmıştır. Adı geçen durumu dikkate alınarak Türkiye’den hammaddenin ithalatı konusunda avantaj sağlanmaktadır.

Ukrayna nüfusunun yeni konut ihtiyaçları ortada olup yeniden inşa süreci savaş döneminde bile devam etmektedir. Ayrıca, Türk şirketlerinin Ukrayna’nın yeniden inşasına ve konutların restorasyonuna katılımı yönünde perspektifler sunulmaktadır.

Aynı zamanda, ahşap işleme ve mobilya endüstrileri için yeni fırsatlar ortaya çıkmıştır.

Özellikle, savaş zamanı ihtiyaçları için aşağıda sıralanan projelere katılma fırsatları vardır:

1) “Balk” Mimarlık Bürosu tarafından mülteciler ve yerinden edilmiş kişiler için modüler kasabasının projesi ile geçici konutların inşasına yönelik olan ahşap çerçeveli modül sisteminin kullanılması öngörülmektedir. Balk Mimarlık Bürosu projeye yüklenici olarak katılabilecek mobilya firmaları aramaktadır. Proje hakkında detaylı bilgiler: <https://www.balk.com/reukraine>

2) “Hochu Rayu” Tasarım Bürosunun “Shelter 22” projesi ile dört kişilik ailelere yönelik temel unsurlara ve sığınağa sahip kişisel bir konut modülü şeklinde uzun vadeli bir geçici konutun inşaatı öngörülmektedir.

3) “Hochu Rayu” Tasarım Bürosunun LIM Kapsül projesi ile geçici konut yaratmaya yönelik farklı bir yaklaşım sunulmaktadır. İşbu proje ile mevcut binaların kullanımı (genellikle konut dışı kullanım için tasarlanmış olanlar) ve kapsül modüllerinin iç yaşam alanlarının yardımıyla yeniden kurulması öngörülmektedir.

2. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

Ukrayna’daki mobilya sektörü, tam ölçekli savaş başlamadan önce bir takım zorluklar ile karşı karşıya kalmaktaydı. Ancak, tam ölçekli savaş sektörün mevcut zorluklarına yeni sorunları da önemli ölçüde etkilemiştir.

Ukrayna Mobilya Derneğinin ve diğer uzmanların araştırmalarına göre, Ukrayna’da faaliyet gösteren mobilya şirketlerinin başlıca sorunları arasında:

- Savaş risklerinden kaynaklanan üretim tesislerinin güvenliği ve altyapı üzerindeki bombardıman etkisi gibi güvenlik sorunları;
- Ukrayna pazarında savaştan kaynaklanan durumun belirsizliği, çatışmaların yoğunlaşması ve seferberliğin güçlendirilmesi;
- İç piyasada azalan tüketici talebi: aktif çatışmalar devam ettikçe, nüfusun ülke içinde ve ülke dışına göç edilmesinin yanında nüfusun satın alma gücünün azalmasının riski de artmaktadır. İç pazarda müşteri kaybı ortaya çıkmıştır.
- Nitelikli eleman eksikliği: savaş nedeniyle personelin yurtdışına göç edilmesi;
- Tam ölçekli savaş yüzünden meydana gelen öngörülemeyen sorunlar:

- İthalat bağımlılığı. Sektör, ürün üretiminin hemen her aşamasında yabancı hammaddelere ve ekipmanına bağımlıdır. Bu konu Türkiye için avantaj sağlamaktadır.
- Kaynak eksikliği: Mobilya sektörünün üretiminde finansman, malzemeler, üretim tesisleri, insan kaynağı gibi kaynak eksikliği yaşanmaktadır.
- Devlet desteğinin eksikliği: üretimin çeşitli aşamalarında engeller oluşturulmasına neden olan yasal kısıtlamalar;
- Gümrük düzenlemeleri ve vergileri: ithalatçılar için başlıca zorluklardan biri, ithal mobilyaların maliyetini önemli ölçüde artırabilen gümrük vergileridir. Buna ek olarak, özellikle mobilya ek denetimler veya sertifikasyon gerektiriyorsa, gümrükleme süreci bazen uzun sürmektedir.
- Lojistik sorunları: büyük boyutlu mobilyaları başta olmak üzere mobilyaların taşınması, uluslararası mobilya taşımacılığında dikkatli bir planlama ve deneyim gerektiren bir süreçtir. Nakliye veya depolama sırasında meydana gelebilecek hasarlar ek maliyetlere ve gecikmelere yol açarak işletmenin kârlılığını olumsuz etkileyebilmektedir. Uluslararası mobilya taşımacılığı, bir noktadan varış noktasına kadar ilgili tüm tarafların katılımı ile organize edilmelidir.
- Yerel üreticilerle rekabet: İthal mobilyalar talep görse de, Ukrayna üreticileri de aktif olarak gelişmekte olup cazip fiyatlarla yüksek kaliteli ürünler sunmaktadır. Ukrayna'dan mobilya ihraç edilerek uluslararası pazara aktif olarak girmektedir. Genel olarak, Ukrayna'dan yurt dışına mobilya nakliyesi, Ukrayna'ya yönelik yapılan nakliyeden çok daha ucuzdur.

2. Mobilya Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Ukrayna'ya ihracatı yapmak üzere risk yönetiminin uygulanması önemlidir. Savaş döneminde potansiyel riskleri değerlendirmek ve mümkün olduğu kadarıyla kriz durumları için plan yapmak gerekmektedir. Ukrayna sınırındaki olası gecikmeleri göz önünde bulundurarak müşteriye ürün teslimatının sürelerini planlamak önemlidir. Ayrıca, Ukrayna'dan siparişleri kabul ederken Ukrayna mobilya sektörünün üretim kapasitesinin değerlendirilmesi önemlidir. Anlaşmaların ihlal edilmesi, Türk üreticilerinin siparişleri yerine getiremediği yönünde genel bir izlenime yol açabilmektedir.

Diğer taraftan, mobilya kalite kontrol sürecinin ve ürün sertifikasyonunun iyileştirilmesi önemlidir. Güvenilir ve yüksek kaliteli mobilya tedariki, Türk üreticilerin yurtdışında güven ve olumlu bir imaj oluşturulması bağlamında bir önceliktir.

3. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Ukrayna'daki mobilya pazarı, nüfusun kaliteli mobilyaya olan talebin artmasına bağlı olarak son yıllarda istikrarlı bir büyüme göstermektedir. Ukrayna'da çok sayıda yerli üretici olmasına rağmen, mobilyaların önemli bir kısmı ithal edilmeye devam etmektedir. Hem özel şahıslar hem de mobilya merkezleri, showroomlar ve Ukrayna tasarımcıları mobilya ithalatına ilgi göstermektedir.

4. Genel Değerlendirme

Savaşın bir an önce sona ermesinin mobilya sektörünün gelişimi için güçlü bir itici güç olacağı açıktır. Uzmanlara göre Ukrayna’da barışa dönüş, uluslararası yatırımcıların dikkatini çekecek, yabancı üretim tesisleri Ukrayna’da fabrikalar kurarak deneyimlerini Ukrayna uzmanları ile paylaşacaktır. Mobilya sektöründe bir “ekonomik mucize” için tüm ön koşullar yaratılmış olacaktır. Uzun süreli bir savaş senaryosunda ise sektörün gelişmesi için daha az fırsat olacaktır. Bazı uzmanlar bu koşullar altında sektörün hiç gelişmeyeceğini ifade etmektedir. Uzun süreli bir savaşta sektörü desteklemek üzere devletin ve bağışçıların sürekli desteğine ihtiyacı olacaktır. Ancak, savaş süresinin belirli eğilimleri etkilemeyeceği yönünde görüşler de vardır. Örneğin, Ukrayna’nın ve konut sektörünün yeniden yapılandırılması mevcut savaş dahilinde de başlatılmaya çalışılan bir süreçtir.

Bu hususlar nazarında, Polonya, İsveç, Danimarka gibi mobilya sektöründe öne çıkan ülkelerin tekrar Ukrayna pazarında faaliyetlerine hız kazandırması ve güçlü bir marka algısına sahip olan söz konusu ülkelerin pazar payını hızlı bir biçimde tekrar artırması olasıdır.

Bahse konu firmalarla daha rekabetçi bir şekilde mücadele edebilmek adına mevcut savaş şartları dahilinde ilgili yabancı firmaların ülkedeki varlıkları sınırlanmışken; Türk Mobilya Sektörünün pazar imkanlarını araştırması ve potansiyel işbirliği alanlarını değerlendirmesi, uzun vadede olumlu ihracat kanalları yaratma imkanını artırmaktadır.

5. Yararlı Adresler

Ukrayna Mobilya Üreticileri Derneği

Adres: Kiev, 04050, Illenka Sok. 81A, 1.kat (“Lukianivska” metro istasyonu)

Telefonlar: +38 (063) 235 01 03, +38 (063) 235 02 03

E-posta: info@uafm.com.ua

Web: <https://uafm.com.ua/kontakty/>

Ukrayna Yatırım Ofisi

Adres: 12 Muzeyny Lane, ofis 401, Kyiv, Ukraine 02000

Telefon: +38 098 567 88 99

E-posta: info@ukraineinvest.gov.ua

<https://ukraineinvest.gov.ua/en/industries/furniture/>

6. Kaynakça

Ukrayna Mobilya Derneği: <https://uafm.com.ua/>

Ukrayna İstatistik Kurumu: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Ukrayna Gümrük İdaresi: <https://customs.gov.ua/en/>

Ukrayna Yatırım Ajansı: <https://ukraineinvest.gov.ua/>

Ukrayna Resmi Mevzuatı